

УДК 712*253:631.542.3 (44)

ДЗИБА А.А., канд. с.-г. наук

КУЗНЕЦОВА А.О., магістрант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОСОБЛИВОСТІ ОЗЕЛЕНЕННЯ ДІСНЕЙЛЕНДУ У ФРАНЦІЇ

Розглянуто історію створення Діснейлендів. Проаналізовано структуру, особливості та сучасний стан озеленення парку розваг у м. Париж. Представлено результати інвентаризації елементів топіарного мистецтва та встановлено їх видовий склад.

Ключові слова: Діснейленд, парк розваг, атракціон, тематичні зони, композиційне рішення, асортимент, елементи топіарного мистецтва.

Постановка проблеми. Гігантську імперію «Діснейленд» було створено Уолтом Діснеєм у першій половині ХХ століття, яка сьогодні включає в себе, крім кіно- та мультиплікаційних студій, мережу розважальних парків у США і по всьому світу [1, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідея створення розважального парку для всієї родини з'явилася у Діснея ще до початку Другої Світової війни, граючись зі своїми дітьми, він мріяв про місце, де могли б відпочивати одночасно діти та їхні батьки і де було розміщено велику кількість розваг. Для реалізації свого задуму, Уолт Дісней спочатку відвідав багато розважальних парків по всьому світу, шукаючи ідеї для створення власного грандіозного парку, він звертав увагу на переваги і особливо недоліки існуючих парків [4]. У 1954 р. на території апельсинового гаю в місті Анахаймі (США) було розпочато будівництво першого Діснейленду. Будівництво продовжувалось трохи більше року і 17 липня 1955 Уолт Дісней відкрив перший Діснейленд у світі, а саме у Каліфорнії [2].

На сьогодні у світі існує п'ять Діснейлендів: в Анахаймі (Каліфорнія, відкритий в 1955 р.), в Орландо (Флорида, 1971 р.), в Токіо (Японія, 1983 р.), у Парижі (Франція, 1992 р.) і в Гонконгу (Китай, 2005 р.) [5].

У цілому, всі парки Діснейленд мають схожу структуру і колорит Діснейвських мультфільмів. Діснейленд у Франції – найбільший парк атракціонів у Європі, він займає площу близько 20 км² [6].

У Діснейленді створено особливий ландшафт, який гармонійно поєднується з навколишнім середовищем. Штучно створені ландшафти вдало поєднані з топіарами, квітниками та екзотичними рослинами, серед яких багато тропічних. Щоб не порушувати гармонії ландшафту у зимовий період, наприклад, пальми, які зростають у „Країні Пригод”, взимку вкривають фольгою, яку потім розмальовують спеціальними фарбами під бамбук. Догляд за рослинами проводиться переважно у нічний час [5].

Мета і методика досліджень – вивчити та проаналізувати особливості озеленення паризького Діснейленду, виявити елементи топіарного мистецтва, встановити видовий склад рослин, з яких вони створені.

Дослідження проводилось методом натурних обстежень.

Результати досліджень та їх обговорення. На території Діснейленду у Франції розташовано два тематичних парки: Діснейленд-парк і Студія Уолта Діснея (створена у 2002 р.), окрім парків є також – поле для гольфу, готелі та діловий і житловий квартали. Disneyland Park є найстарішою частиною та центром Діснейленду, він включає в себе п'ять тематичних зон: «Головна вулиця», «Країна пригод», «Країна фантазії», «Країна відкриттів» та «Прикордонна країна», які зосереджені навколо «Замку сплячої красуні» – символу Діснейленду.

Розглянемо детально наведені вище зони парку та особливості їхнього озеленення.

«Головна вулиця». Вулиця побудована в стилі американського міста кінця ХІХ – початку ХХ століття, архітектура нагадує архітектуру міста Марселін (штат Міссурі), де виріс Уолт Дісней [1], саме вона зазначає вхід у парк. Архітектура у вікторіанському стилі посилюється стриманою і вишуканою рослинністю. Центральна вулиця озеленена підстриженими *Quercus ilex L.*, архітектоніка крони яких ажурна, що створює відчуття тонкого мережива на фоні фасадів будинків. Вікна крамниць прикрашені квітами *Petunia hybrida*, *Viola tricolor L.*, *Geranium sanguineum L.*, *Petunia hybrida 'Pendula'*, які зростають у горщиках та кашпо. Тераси кафе озеленені сформованим *Buxus sempervirens L.* у вигляді куль, що зростають у

контейнерах. У верхній частині „Головної вулиці” розташована велика площа, з якої можна потрапити до тематичних зон парку. Площа спроектована у старовинному англійському стилі. Вхід в кожну тематичну зону оформлено за допомогою рослин, які створюють певну рамку для пейзажу. Наприклад, вхід у «Прикордонну країну» прикрашає *Pinus nigra 'Austriaca'*, *Sequoiadendron giganteum Lindl.*, *Alnus glutinosa L.*, *Quercus suber L.*, в той час як *Eucalyptus obliqua L'Her.* і *Trachycarpus fortunei H.Wendl.* створюють ефект марокканської пустелі при вході у «Країну пригод».

Відомий «Замок сплячої красуні» знаменує собою вхід до „Країни фантазій”. Дерева *Quercus suber L.* сформовані у вигляді кубу та орієнтовані в різних напрямках, що створює певну ілюзію під час переміщення сонячного світла. Ця ілюзія посилюється деревами з блакитною хвоєю *Cupressus arizonica 'Greene'* та темно-зеленою хвоєю *Taxus baccata L.*

«Країна відкриттів». У „Країні відкриттів” відвідувачі мають можливість побачити вигадане майбутнє Жюль Верна. З початку відкриття парку в 1992 році ця частина Діснейленду була свідомо створена в стилі майбутнього, з точки зору фантастів XIX століття [3]. У центрі „Країни відкриттів” розташовані американські гірки (рис. 1).

Не зважаючи на те, що пейзаж тут більш стриманий, рослини відіграють велику роль у цьому футуристичному всесвіті. Вулканічний пейзаж, скелі у вигляді метеоритів, створюють фон, на якому поодинокі розміщені нівакі із *Chamaecyparis lawsoniana Parl.* (рис. 2). Рослини, які зростають в цій зоні не типові для Франції: *Araucaria angustifolia Kuntze*, *Sequoia giganteum Endl.*, *Metasequoia glyptostroboides Cheng.*, *Laurus nobilis L.*, *Nothofagus betuloides Mirb.*

Рис. 1. Американські гірки.

Рис. 2. Нівакі.

«Країна пригод». У цих тропічних джунглях (рис. 3) ряну рослинність можна спостерігати протягом року, яка представлена такими видами як: *Laurus nobilis L.*, *Laurus azorica Seub.*, *Ligustrum lucidum W.*, *Choisy aternata L.*, *Aralia elata Seem.*, *Fatsia japonica L.*, *Hydrangea sargentiana L.*, *Aralia chinensis L.*, *Eriobotrya Japonica Lindl.* Доповнюють субтропічну та тропічну рослинність *Polypodium virginianum L.*, *Blechnum spicant L.*, *Cystopteris bulbifera Bernh.*, *Adiantum raddianum C. Presl.* Деякі неморозостійкі тропічні рослини пересаджують на зимовий період у теплиці і замінюють їх хвойними [4].

Центральна композиція цієї зони – човен піратів Карибського моря, який сів на мілину на білому піщаному пляжі, навколо човна зростають такі пальми як: *Trachycarpus fortunei Wendl.*, *Washingtonia filifera Raf.*, а доступ до корабля закрили щільні, непрохідні насадження з *Rhododendron dauricum L.*

Рис. 3. Тропічні джунглі.

Рис. 4. Поселення індіців.

Найбільш популярні атракціони „Країни пригод”: „Індіана Джонс” і „Храм небезпеки”, навколо яких зростають густі насадження із *Phyllostachys bambusoides Siebold & Zucc.*

«Прикордонна країна» – це своєрідний осередок американського заходу та землі золотошукачів, на цій території створено ландшафт подібний пустелі. Більшої реальності пустелі додають 180 різноманітних видів кактусів, які там зростають, деякі з яких більше трьох метрів заввишки. Кактуси є невід’ємною частиною посушливого ландшафту з каньйонами і монолітами піщаника та є типовими для Скелястих гір західної Америки. До „Прикордонної країни” можна потрапити через форт, який представляє собою дерев’яну конструкцію, вигляд якої посилює ефект ландшафту пустелі та підкреслює бідний асортимент рослин, які зазнали впливу дуже посушливого клімату. Для озеленення цієї зони використані такі рослини як: *Pinus sylvestris L.*, *Pinus nigra Arn.*, *Cedrus deodara G. Don.*, *Gleditsia triacanthos L.*, *Hippophaë rhamnoides L.*, *Senecio arborescens L.*, *Genista pilosa L.*, *Yucca aloifolia L.* „Золотий рудник” – незвичайний пейзаж червоних кольорових скель (рис. 6), в яких поодинокі виростили *Pinus nigra Arn.*, *Picea abies L.*, *Betula nigra L.*

Трохи далі знаходиться маєток „Фантома брехні” (рис. 5). Це старий будинок з привидами, який розташований на лісистій місцевості, де зростають дерева з темним листям і химерними формами крони. Основна рослинність цієї зони: *Chamaecyparis nootkatensis 'Pendula'*, *Fagus sylvatica 'Pendula'*, *Cedrus atlantica 'Glauca pendula'* та вікові *Pyrus communis L.*

Рис. 5. Маєток «Фантома брехні».

Рис. 6. «Золотий рудник».

«Країна фантазій». У «Країні фантазій» зростає найбільша кількість красивоквітучих дерев, за допомогою яких намагались створити спокійну і щасливу атмосферу, серед них: *Prunus subhirtella 'Autumnalis'*, *Prunus hybrid 'Accolade'*, *Prunus serrulata 'Kanzan'*, *Pyrus callenyanana 'Chanticleer'*, *Prunus cerasifera 'Pissardii'*.

У «Країні фантазії» зосереджена також найбільша кількість елементів топіарного мистецтва. Один з найбільш вражаючих елементів топіарного мистецтва у паризькому Діснейленді – «Лабіринт Аліси» із казки «Аліса в країні чудес» (рис. 7). Лабіринт створено з *Thuja occidentalis* L. (табл. 1), довжина живої стіни лабіринту становить 2,5 км.

У нішах „зелених” коридорів лабіринту розташовано сформовані фігури героїв казки з *Buxus sempervirens* L., наприклад, спина Чеширського kota (рис. 8), який знаходиться також в одній із ніш лабіринту, створена з *Magnolia gradiflora* L. (табл. 1). В лабіринті є також арки, які створені на каркасній основі з *Hedera helix* L. На площі біля лабіринту створено 2 клумби із *Begonia semperflorens* 'Linket Otto', в центрі яких розміщені фігури у вигляді чайників, що створено за допомогою каркасів в яких зростає *Buxus sempervirens* L.

Також на головній площі «Країни фантазії» є сформовані фігури у вигляді драконів, динозаврів, слонів, Міккі Мауса, Вінні Пуха, та багатьох інших героїв Уолта Діснея з *Taxus baccata* L. Біля атракціону «Маленький світ» створено арабески із *Buxus sempervirens* L. на фоні газону, де розміщені сформовані фігури оленів із *Carpinus betulus* L. (табл.). Усі квітники в Діснейленді обрамлені також бордюром із *Buxus sempervirens* L.

Таблиця 1 – Елементи топіарного мистецтва в парку «Діснейленд»

№ п/п	Вид	Елементи топіарного мистецтва						
		власне живоплоти	бордюр	лабіринт	арабеска	Формовані рослини		
						геометричної форми	помпони	у вигляді персонажів Діснея
1	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> L.							
2	<i>Thuja occidentalis</i> L.	+		+				
3	<i>Taxus baccata</i> L.	+				+	+	+
4	<i>Carpinus betulus</i> L.							+
5	<i>Magnolia gradiflora</i> L.	+		+				+
6	<i>Hedera helix</i> L.							+
7	<i>Buxus sempervirens</i> L.		+	+	+			+
8	<i>Catalpa bignonioides</i> Walter.					+		

Рис. 7. «Лабіринт Аліси».

Рис. 8. Чеширський кіт.

Висновки. У межах одного парку штучно створено п'ять зон, які представлені американським містечком XIX ст., тропічними джунглями, футуристичним космічним пейзажем, місцевістю дикого Заходу та «казковою країною» героїв із мультфільмів Уолта Діснея.

Для озеленення «Країни відкриттів» використано поодинокі ніваки та сформовані з *Taxus baccata* L. дракони. У «Країні пригод» зосереджені представники тропічного та субтропічного клімату (*Araucaria angustifolia* Kuntze, *Trachycarpus fortunei* Wendl, *Rhododendron dauricum* L., *Phyllostachys bambusoides* Siebold & Zucc.). У «Прикордонній країні» – зростають посухостійкі рослини (*Hippophaë rhamnoides* L., *Genista pilosa* L., *Yucca aloifolia* L.). Найбільш цікавою з точки зору озеленення є «Країна фантазії», в якій виявлено сім елементів топіарних елементів (власне живоплот, бордюри, лабіринт, арабески та формовані рослини у вигляді геометричних фігур, помпонів та персонажів Діснея), для створення яких використано вісім видів рослин.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Adams Judith A. The American Amusement Park Industry: A History of Technology and Thrills. / Adams Judith A. – Boston: Twayne Publishers. I, 1991. – 115 p.
2. Alter, Judy Amusement Parks. Amazing New York: Franklin Watts / Alter, Judy, 1997. – 256 p.
3. Bright Randy Disneyland: Inside Story / Bright Randy, Harry N. Abrams – 1987. – 230 p.
4. Bonjour La France [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bonjourlafrance.com/paris-france/disneyland/disneyland-paris-gardens.htm>
5. DisneyParks Blog [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://disneyparks.disney.go.com/blog/2011/07/transporting-topiaries-to-its-a-small-world-in-disneyland-park/>
6. O'Brien Tim. The Essential Guide to Six Flags Theme Parks. Birmingham / O'Brien Tim. – Alabama: Oxmoor House, 1996. – 90 p.
7. Plants of Disneyland [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.plantsofdisneyland.com/disneyland-plants-trees-flowers-landscaping-books-fantasyland.cfm>

Особенности озеленения Диснейленда во Франции

А.А. Дзыба, А.О. Кузнецова

Рассмотрена история создания Диснейлендов. Проанализирована структура, особенности и современное состояние озеленения парка развлечений в г. Париж. Представлены результаты инвентаризации элементов топиарного искусства и установлен их видовой состав.

Ключевые слова: Диснейленд, парк развлечений, аттракцион, тематические зоны, композиционное решение, ассортимент, элементы топиарного искусства.

Landscaping Disneyland features in France

A. Dzyba, A. Kuznetsova

The history of the creation of Disneyland is considered. The structure, characteristics and present state of gardening of amusement park in Paris are analyzed. The results of the inventory items of Topiary art are presented, and established their species composition.

Key words: Disneyland, amusement park, attractions, themed areas, composite solution, range, elements of Topiary art.